

Posudek na rigorózní práci Mgr. Evy Skopečkové *Encounters with Otherness in E.M. Forster's A Room with a View and D.H. Lawrence's The Lost Girl*.

Práce srovnává kanonický román E.M. Forstera *Pokoj s vyhlídkou* s u nás neznámým (do češtiny dosud nepřeloženým) románem D.H. Lawrence *Ztracená dívka*. Srovnání se zaměřuje na tematickou problematiku – postavy a jejich vztah k sociálnímu a geografickému prostředí s důrazem na citové probouzení.

Předností práce je převážně citlivé analytické čtení obou děl a schopnost zobecňovat důležité rysy postav a prostředí z detailů významové výstavby textu. Středostavovské dívky prostřednictvím setkání s jinakostí (reprezentované příslušníky jiných tříd a národností) procházejí ve svém sebehledání „zázračnou proměnou“ k tomu, co je podle obou autorů autentičtějším bytím. Zatímco E.M. Forster filosoficky vychází z pozic liberálního humanismu a reflektuje hodnoty umělecké skupiny Bloomsbury, radikálnější Lawrence vychází z tradic filosofického vitalismu, který přetavuje ve svéráznou etiku lásky. (Zde nutno podotknout, že „love ethic“ a významově užší „mystique of love“ nelze používat synonymicky, jak je tomu např. na str. 45 nebo 82.)

Přestože se romány nevzdávají tradiční zápletky, u obou spisovatelů, jak autorka práce demonstruje, jde o překonávání tradičního románu směrem k subjektivnějšímu modernismu. Zápletka proto vlastně ustupuje do pozadí ve snaze o co nejautentičtější ztvárnění subjektivního prožitku. Zatímco u Forstera je na místě použití výrazu „exquisite moments“, který odkazuje nejen k filosofii Bloomsbury, ale také asociuje tvorbu Oscara Wildea, tento koncept není vždy vhodný pro intenzivní prožitky Lawrenceových protagonistů a měl by tedy být použit jen vynímečně (asociuje estetismus).

Lawrence zůstává velice složitým a kontroverzním autorem a při interpretaci jeho díla tedy nelze tuto rozporuplnost přejít mlčením, pokud se chceme vyhnout nedůslednostem v interpretaci. (Viz např. na jedné straně konstatování, že protagonistky reflektují názory autorů a na druhé straně, že jde v případě Lawrence o „thought adventure“ (str. 78). Problémem je zde jasnější vymezení teoretických východisek práce. V této souvislosti bych si pro případnou další odbornou práci autorky (PhD) dovolila v dalším textu navrhnout možné teoretické inspirace.

Zkoumáme-li totiž pouze postavy literárních děl, nevyhneme se poněkud zúženému sociologizujícímu přístupu k literatuře, tj. studiu literatury jako odrazu (bývalý marxismus-leninismus a některá současná kulturní studia). (Uvedeme-li pak bez kontextu termín „thought-adventure“, vstoupili jsme nereflektovaně do jiného diskursu. Jedním z řešení by

bylo přenést těžiště z analýzy postav na analýzu vypravěčských technik a diskursů. (V případě Forstera např. vztah mezi strukturou a narácí románů na jedné straně a vnitřním rozpoložením protagonistů na straně druhé.)

Další možnou cestou zkoumání by mohl být důraz na jinakost v Lacanově pojetí, kde „the Other“ znamená rovněž podvědomí. (Analýza by se tedy soustředila na konflikty mezi subjektivním vědomím, tzv. lacanovským falešným vědomím (self-projection) a bytostným já. (Tedy jak autoři dramatizují onen propastný rozpor mezi falešnou představou o sobě samém a podvědomím).

Dalším teoretickým východiskem by - alespoň v případě Forstera - mohla být současná queer theory, zkoumající sexuální fluiditu (nejen Mr. Beebe, ale i Cecil Vyse cituje wildovské pojetí latentního homosexuála a jeho vztah k Lucy je samozřejmě paralelou vztahu Doriana Graye k Sybil).

V neposlední řadě by jako teoretická východiska mohly posloužit současné teorie genderu, zejména teorie performability Judith Butlerové.

Přes tyto připomínky a návrhy mohu jednoznačně konstatovat, že práce kvalitou i rozsahem splňuje předpoklady pro rigorózní práce, a proto ji poručuji ji k obhajobě.

25.8.2006

doc. PhDr. Anna Grmelová, CSc.

vedoucí práce